

Adriaan Roland Holtschool
Programma van Toetsing en Afsluiting
2017-2019

HAVO

4 havo, klas 11: 2017-2018

5 havo, klas 12: 2018-2019

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

September 2017

Beste leerling,

Voor je ligt het programma van toetsing en afsluiting voor de jaren 2017-2019.

Er staat voor de elfde en twaalfde klas precies in wat je te wachten staat en hoe zwaar alle onderdelen meetellen voor het schoolexamencijfer.

Ook worden alle handelingsdelen beschreven: meestal hebben deze de vorm van boekverslagen. Voor handelingsdelen krijg je geen cijfer; ze worden door de leerkracht beoordeeld als wel of niet 'naar behoren'.

Een handelingsdeel is naar behoren als het voldoende niveau heeft en op tijd is ingeleverd. Een boekverslag dat van internet is overgenomen (in zijn geheel of samengesteld uit verschillende bestaande boekverslagen) is niet naar behoren, maar wordt beoordeeld als fraude.

Verder staan alle praktische opdrachten in dit pta, afgekort po.

Praktische opdrachten zijn werkstukken; in een aantal gevallen wordt een periode(-schrift) als (deel-)po beoordeeld.

In klas 11 en 12 organiseren we schoolexamenweken. Dan vallen zowel de vaklessen als de periodelessen uit om de leerlingen de gelegenheid te geven zich goed voor te bereiden op de toetsen.

Achter in dit pta vind je het examenreglement voor het schoolexamen en het centraal eindexamen. Zorg ervoor dat je op de hoogte bent van je rechten en plichten.

Belangrijke *plichten* zijn bijvoorbeeld: aanwezigheid, op tijd inleveren van handelingsdelen en praktische opdrachten.

Belangrijke *rechten* zijn bijvoorbeeld: recht op herkansingen, zie artikel 2.6 van het examenreglement. (Let op: niet alle vakken staan voor alle toetsen herkansingen toe). Ook heb je het recht je te beklagen bij de kleine examencommissie, als je vindt dat daar aanleiding toe is. Kijk voor details bij artikel 2.5 van het examenreglement.

Wij hopen dat dit programma je voldoende houvast zal geven de komende schooljaren. Met vragen kun je natuurlijk altijd bij je mentor terecht.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

Inhoud

Nederlands.....	4
Engels	5
Duits	5
Frans	6
Rekentoets 3F.....	6
Wiskunde A.....	7
Wiskunde B.....	7
Natuurkunde	8
Scheikunde	8
Biologie	9
Algemene natuurwetenschappen.....	9
Economie.....	10
Aardrijkskunde	10
Geschiedenis.....	11
Maatschappijleer	11
Culturele en kunstzinnige vorming	11
Kunstvak algemeen	12
Kunstvak beeldende vormgeving	12
Kunstvak dans	13
Kunstvak drama.....	13
Kunstvak muziek.....	13
Lichamelijke opvoeding.....	14
Inrichting van het eindexamen	15
Examenreglement.....	16
Commissie van Beroep der Examens, reglement.....	23

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

Nederlands

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	vt	leesvaardigheid voortgangstoets	SE1	100	vt	ja
11	2	t1	spellen	SE2	100	10	ja
11	3	t2	argumenteren	SE3	100	10	ja
11	1	hd1	boekverslag	okt		nb	nee
11	1	hd2	boekverslag	dec		nb	nee
11	1	hd3	literair werkstuk	jan		nb	nee
11	2	hd4	boekverslag	jan		nb	nee
11	2	hd5	boekverslag	maart		nb	nee
11	2	hd6	stelopdracht uiteenzetting	febr		nb	nee
11	3	hd7	boekverslag	mei		nb	nee
11	3	hd8	reflectieverslag	juni		nb	nee
11	3	hd9	literatuurgeschiedenis	periode		nb	nee
2018 - 2019							
12	1	t3	Tekstverklaren examentekst	SE1	180	15	ja
12	2	t4	stelopdracht gedocumenteerd schrijven	SE2	180	15	ja
12	2	t5	mondeling tentamen minimaal 8 gelezen boeken + leesdossier	SEm	20	20	nee
12	1	po1	stelopdracht betoog	okt		5	nee
12	2	hd10	boekverslag en verdiepingsopdracht 1880-1910	dec		nb	nee
12	2	po2	stelopdracht beschouwing	jan		5	nee
12	2	hd11	boekverslag en verdiepingsopdracht 1910-1940	jan		nb	nee
12	2	po3	spreekvaardigheid (debat en logboek)	feb		20	nee

als een leerling wil overgaan, moeten alle niet-tellende handelingsdelen minstens voldoende zijn

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

Engels

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	T1	leestoets 1	SE1	60	5	ja
11	1	lit1	boektoets	okt	45	nb	nee
11	2	T2	schrijfvaardigheid 1	SE2	60	10	ja
11	2	lit2	boektoets	febr	45	nb	nee
11	3	T3	Cito Kijk en luistertoets	april	50	5	nee
11	3	pres1	mondeling presentatie	mrt-juni	10	nb	nee
11	3	T4	algemene literatuur	SE3	75	10	nee
2018 - 2019							
12	1	lit3	boektoets	sept	45	nb	nee
12	1	T5	schrijfvaardigheid 2	SE1	60	15	ja
12	2	lit4	boektoets	feb	45	nb	nee
12	2	T6	Cito Kijk en luistertoets	jan	60	20	nee
12	2	T7	algemene literatuur	SE2	90	15	nee
12	3	T8	mondeling	SEm	20	20	nee

Duits

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11			grammatica	nov	45	0	Nee
11			boektoets 3	nov	45	0	nee
11		t1	schrijfvaardigheid 1/ lit. opdracht	SE1	90	10	nee
11		t2	luistervaardigheid 1 cito	SE2	60	10	nee
11			boektoets 4	maart	45	0	nee
11		pres1	Mondelingen presentatie	mei	15	0	nee
11		t3	leesvaardigheid 1	SE3	75	10	nee
11		t5	vocabulaire	jaar		5	nee
11		t6	literatuur periode	jaar		10	nee

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

2018 - 2019 Duits, vervolg							
12		t7	leesvaardigheid 2	SE1	100	10	nee
12		t8	luistervaardigheid 2 cito	SE2	60	15	nee
12		t9	Leesvaardigheid 3	SE2	100	10	nee
12		t10	mondeling	SEm	30	15	nee
12		t11	vocabulaire	jaar		5	nee

Frans

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		t1	grammatica	SE1	60	10	nee
11		t2	informele brief	SE2	90	10	nee
11		t3	Literatuur 80% +20% Lit werkstuk en periode	mei		10	nee
11		t4	leesvaardigheid 1	SE3	75	5	nee
11		t5	luistervaardigheid 1	SE3	60	5	nee
11		t6	vocabulaire boek/ex.bundel; klas 11 gemiddeld	jaar	25	5	nee
2018 - 2019							
12		t7	leesvaardigheid 2	SE1	75	5	nee
12		t8	luistervaardigheid 2 cito	Wk 18/1	60	15	nee
12		t9	leesvaardigheid 3	SE2	150	15	nee
12		t10	spreekvaardigheid / mondeling	SEm	30	15	nee
12		t11	Vocabulaire klas 12 gemiddeld	jaar	25	5	nee

Rekentoets 3F

Alle leerlingen moeten de Rekentoets als verplicht onderdeel van het eindexamen afleggen in het voor-examenjaar. De afname vindt plaats van 9-1 t/m 22-1-2108 en van 30-5 t/m 11-6-2018. Als de leerling de toets voldoende heeft afgesloten is de leerling klaar met rekenen. Als de leerling een onvoldoende heeft behaald zijn er in het examenjaar 2018/2019 2 herkansingen op nader te bepalen data.

Om te kunnen slagen moet de toets met een voldoende afgesloten worden.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

Wiskunde A

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		po	periode ho 1 PM en andere onderwerpen. Schrift/pw/inzet	per		10	nee
11		A	h5 Lineaire verbanden h6 Statistiek en beslissingen, deels	SE1	100	10	ja
11		B	h6 Statistiek en beslissingen h7 Veranderingen	SE2	100	10	ja
11		C	h8 Statistiek met de computer	SE3	100	10	ja
2018 - 2019							
12		D	h9 Exponentiële verbanden h10 Statistische variabelen	SE1	100	30	ja
12		E	h10 Statistische variabelen h11 Formules en variabelen h12 Examentraining	SE2	100	30	ja

Wiskunde B

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		po	periode ho 1 PM en andere onderwerpen. Schrift/pw/inzet	per		10	nee
11		A	h4 Werken met formules h5 Machten, exponenten en logaritmen	SE1	100	10	ja
11		B	h5 Machten, exponenten en logaritmen h6 De afgeleide functie h7 Lijnen en cirkels	SE2	100	10	ja
11		C	h7 Lijnen en cirkels h8 Goniometrie	SE3	100	10	ja
2018 - 2019							
12		D	h9 Exponentiële verbanden h10 Meetkundige berekeningen	SE1	100	30	ja
12		E	h10 Meetkundige berekeningen h11 Verbanden en functies h12 Examentraining	SE2	100	30	ja

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

Natuurkunde

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	A	4h5 Materie en warmte / 4h6 Elektriciteit	SE1	100	15	ja
11	2	B	5h8 Arbeid en energie	SE2	100	15	ja
11	2/3	hd1	Literatuuronderzoek	maart		5	nee
11	3	po	hA Technische automatisering, practicumopdracht met systeembord / 4h7 Onderzoeken en ontwerpen	juni		5	nee
11	3	C	5h9 Trillingen/golven 5h10 Zonnestelsel en heelal	SE3	100	15	ja
2018 - 2019							
12	1	D	5h11 Medische beeldvorming, CE stof	SE1	100	20	ja
12	1	hd2	practicumopdracht radioactiviteit	okt/nov		5	nee
12	2	E	CE stof, o.a. beweging, krachten, arbeid en energie, cirkelbeweging, materie & warmte (deels), elektriciteit, trillingen en golven	SE2	100	20	ja

Scheikunde

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	t1	Scheiden en reageren, Bouwstenen van stoffen	SE1	100	10	ja
11	2	t2	Stoffen en reacties, Moleculaire stoffen	SE2	100	10	ja
11	3	t3	Zouten en zoutoplossingen, Reacties van zouten, Koolstofverbindingen	SE3	100	15	ja
11		po1	hoofdonderwijs klas 11	per		10	nee
2018 - 2019							
12	1	t4	Zuren en basen, Energieproductie	SE1	100	20	ja
12	2	t5	Polymeren, Duurzaam produceren	SE2	100	20	ja
12	3	po2	praktisch schoolonderzoek titratie	SEm	100	15	nee

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

Biologie

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	t1	Inleiding (4a Th1), Cellen (4a Th2), Voortplanting (4a Th3), Evolutie (4b Th5),	SE1	100	10	ja
11	2	t2	Regeling en waarneming (4b Th6), Gedrag (4b Th8)	SE2	100	15	ja
11	3	t3	Mitose uit thema 2 (4a Th2), Meiose uit Thema3 (4a Th3), Erfelijkheid (4a Th4), Ecologie (4b Th7)	SE3	100	15	ja
11	2	po1	Microscopie halverwege december	per	50	5	nee
11	2	po2	Gedragsonderzoek met verslag begin januari deel 1 inleveren begin februari deel 2 inleveren		6w	5	nee
2018 - 2019							
12	2	t4	Stofwisseling (5a Th1), DNA (5a Th2), Mens en Milieu (5a Th3)	SE1	100	25	ja
12	2,3	t5	Voeding (5b Th4), Transport (5b Th5), Gaswisseling en uitscheiding (5b Th6), Bescherming en evenwicht (5b Th7)	SE2	100	25	ja

Algemene natuurwetenschappen

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	A	Toets ANW met de onderdelen: energie, wetenschapsfilosofie en microbiologie	SE1	60	80	ja
11	1	hd	Schriftbeoordeling			20	nee

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

Economie

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	KE 1	deelname aan experiment 1	januari	50	nb	
11	1	po1	verslag van het experiment	12 januari		nb	nee
11	1	A	Markten	SE1	100	15	ja
11	2	B	Ruilen over de tijd	SE2	100	10	ja
11	3	KE 2	deelname experiment 2	april	50	nb	
11	3	po2	verslag van het experiment	13 april		5	nee
11	3	C	Samenwerken en onderhandelen	SE3	100	15	ja
2018 - 2019							
12	1	D	Module 6: Risico en rendement Module 7: Economische groei	SE1	100	25	ja
12	1	po 3	verslag van een onderwerp naar keuze	januari		5	nee
12	2	E	Module 7: Economische groei Module 8: Conjunctuur economisch beleid	SE2	100	25	ja

* KE: klasexperiment

Aardrijkskunde

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	tA	domein Wereld I	SE1	90	15	ja
11	2	tB	domein Wereld II	SE2	90	12	ja
11	3	tC	domein Leefomgeving	SE3	90	13	ja
11		tD	domein Ontwikkelingsland	per	90	15	ja
11		Po	Geografisch Onderzoek – uiterlijk inleveren:	23 febr'18		12	ja
2018 - 2019							
12	1	tE	domein Aarde en Leefomgeving	SE1	90	18	ja
12	2	tF	domein Wereld en Ontwikkelingsland	SE2	90	15	ja

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

Geschiedenis

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		po1	Museumopdracht en tentoonstelling	15 januari		5	nee
11	1	A	Tijdvak 5-7: 1500-1800 (+stapeltoets tijdvak 1-4)	SE 1	100	10	ja
11	2	B	Tijdvak 8: 1800-1900 (+stapeltoets tijdvak 5-7)	SE 2	100	15	ja
11	3	C	Tijdvak 9 en 10: 1900 tot heden	SE 3	100	10	ja
11	3	po2	Rechtsstaat en Democratie	21 juni		5	nee
2018 - 2019							
12	1	po3	Schrijfpodracht slavernij	4 ^e les-week		10	nee
12	1	D	Stapeltoets tijdvakken 5 - 10	SE 1	100	20	ja
12	2	E	Eindexamenstof: historische contexten	SE 2	100	25	ja

Maatschappijleer

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		hd	periode Parcival: deelname en schrift	HO	3 wkn	nb	nee
11		po1	periode onderzoek: deelname en verslag	HO	3 wkn	nb	nee
11		po2	paper mens en ideaal, n.a.v. periode mens en ideaal	direct na HO	3 wkn	100	ja

Culturele en kunstzinnige vorming

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		t1	Domein A: verkennen, KHP-les		4u/wk	20	nee
11		t2	Domein A; verkennen, per. kunstgeschiedenis	periode	3wkn-30u	20	ja
11		t3	Domein B: verbreden, per. architectuur		2wkn-20u	20	ja
11		t4	Domein C: verdiepen, kooruitvoering	per.kunstg.	1u/wk	20	nee
11		t5	Domein D: verbinden, projectweek	per.kunstg.	1wk-40u	20	nee

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

Kunstvak algemeen

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	t1	begrippen stromingen 1e helft 20ste eeuw	SE1	60	nb	nee
11	2	t2	toets digitaal examen 1e helft 20ste eeuw	SE2	120	nb	nee
11	3	t3	toets digitaal examen 1e helft 20ste eeuw	SE3	120	nb	nee
2018 - 2019							
12	1	t4	Romantiek en realisme	SE1	120	nb	nee
12	2	t5	1 ^{ste} helft 20 ^{ste} eeuw	SE2	120	nb	nee
12	3	t6	2 ^{de} helft 20ste eeuw	in overleg	120	nb	nee

Kunstvak algemeen hoort bij de kunstvakken beeldende vormgeving, dans en drama. Voor dit vak bestaat er alleen een centraal eindexamen. De resultaten voor het gekozen praktische kunstvak (beeldende vorming, dans of drama; zie hieronder) vormen het schoolexamencijfer.

Kunstvak beeldende vormgeving

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	A	tekenen, handvaardigheid of textiel: beeldend werk, n.a.v. een thema	aug/sept		10	nee
11	1	B	reflectie op eigen beeldend werk			10	nee
11	1	hd1	oriëntatie op studie en beroep			nb	nee
11	2	hd2	tentoonstelling (presentatie)	april		nb	nee
2018 - 2019 Kunstvak beeldende vormgeving <i>vervolg</i>							
12	1	C	Keuzevak 1 - door de docent vastgesteld thema	w.48	16w	25	nee
12	1	D	reflectie op eigen beeldend werk (presentatie) reflectie op het werk van kunstenaars (vaktheorie)	w.48 w. 41		}15	nee
12	2	hd3	tentoonstelling (presentatie)	w. 49		nb	nee
12	2	E	Keuzevak 2 - door de docent vastgesteld thema	w.15	16w	25	nee
12	2	F	reflectie op eigen beeldend werk (presentatie) reflectie op het werk van kunstenaars (vaktheorie)	w.15 w. 6		}15	nee
12	2	hd4	tentoonstelling (presentatie) 2017 – 2018 Kunstvak beeldende vormgeving <i>vervolg</i>	w. 16		nb	nee

Om het vak beeldende vormgeving te kunnen kiezen moet in klas 10 tekenen, beeldhouwen, hout/metaal en textiel met een voldoende zijn afgesloten.

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

Kunstvak dans

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		t2	khp-euritmie			nb	
11		t3	verslag bezochte voorstelling			nb	
2018 - 2019							
12		A	dansen			30	
12		B	regisseren			30	
12		C	procesverslag			20	
12		D	voorstelling analyse (bezoek dans)			20	

De leerling wordt toegelaten tot de examenklas voor het vak dans wanneer de toetsen in de 11de naar behoren zijn geweest en de leerling een positief advies (overgang examenklas) heeft gekregen van de docent dans.

Kunstvak drama

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11		t1	toneelproductie			10	
2018 - 2019							
12		A	spelen			30	
12		B	regisseren			30	
12		C	procesverslag			10	
12		D	excursie - theaterbezoek			20	

Om het vak drama te kunnen kiezen in de examenklas moet het resultaat bij de toneelproductie in klas 10 naar behoren zijn.

Kunstvak muziek

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weeg-factor	Herk
2017 - 2018							
11	1	A	muziektheorie	aug/dec		20	ja
11	1	B	reflectie op eigen werk			nb	nee
11	1	hd1	oriëntatie op studie en beroep			nb	nee
11	2	hd2	Presentatie/projectweek	febr/mrt		20	nee
11	2	C	componeren/arrangeren n.a.v. een door de docent vastgesteld format (praktisch)	jan/mei		5	nee
11	2	D	reflectie op het eigen werk			nb	nee
11	3	hd4	open podium (presentatie)	juni		5	nee

*Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool*

2018 - 2019 Kunstvak muziek				vervolg			
12	1	E	componeren/arrangeren n.a.v. een door de docent vastgesteld format (praktisch)	dec		5	nee
12	1		oriëntatie op studie en beroep			nb	nee
12	1	F	reflectie op eigen werk reflectie op het werk van kunstenaars (vaktheorie)			5	nee
12	2	hd5	presentatie over componist of uitvoerder. Praktisch & Theoretisch. Werkstuk maken, presenteren met praktijkvoorbeelden.	febr/mrt		15	nee
12	3	G	slotconcert (presentatie)	april		25	nee

Om het vak muziek te kunnen kiezen moet in klas 10 KHP muziek met een voldoende zijn afgesloten.

Lichamelijke opvoeding

HAVO 2017-2019

Klas	Trim	Toets	Omschrijving	Tijdstip	Duur	Weegfactor	Herk
2017 - 2018							
11		hd1	Beoordeling inzet: gedrag, samenwerking, aanwezigheid en gymkleding			2x	
		hd2	Lesgeven aan elkaar: In tweetallen geven de leerlingen les . Dit wordt beoordeeld met een o/v of g. Daarnaast begeleiden ze bij de sportdagen.			1x	
		hd3	Bewegingsvaardigheid: Domein spel, atletiek, zelfverdediging, turnen, dans			1x	
2018 - 2019							
12		hd1	Beoordeling inzet: gedrag, samenwerking, gymkleding en 80% aanwezigheidsplicht			2x	
		hd2	Bewegingsvaardigheid: Toernooi vormen en buitenschoolse activiteiten			1x	

Lichamelijke opvoeding maakt deel uit van het algemene deel van het examen en moet met een voldoende/ goed worden afgesloten om het diploma te behalen.

Afkortingen in dit PTA:

A	toets A
herk	herkansing
hd	handelingsdeel
hd C	handelingsdeel C
lu	luistervaardigheid
lv	leesvaardigheid
mo	mondeling
nb	naar behoren
po	praktische opdracht
po 2	praktische opdracht 2
schr	schriftelijk
sd	schrijfdossier
sp	spreekvaardigheid
sv	schrijfvaardigheid
t	toets
t1	toets 1
trim	trimester
vt	voortgangstoets

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

Inrichting van het eindexamen

Het eindexamen bestaat uit:

- het school examen (SE)
- het centraal examen (CE)

Alle vakken hebben een school examen. Voor een aantal vakken is er geen centraal examen. Uit onderstaand overzicht blijkt hoe het voor elk vak geregeld is.

HAVO

1. aardrijkskunde	SE+CE	cijfer
2. algemene natuurwetenschappen	SE	combinatiecijfer
3. biologie	SE+CE	cijfer
4. ckv	SE	voldoende/goed
5. Duits	SE+CE	cijfer
6. economie	SE+CE	cijfer
7. Engels	SE+CE	cijfer
8. Frans	SE+CE	cijfer
10. geschiedenis	SE+CE	cijfer
11. kunst algemeen	CE	cijfer
12. kunstvak beeldende vormgeving	SE	cijfer
13. kunstvak dans	SE	cijfer
14. kunstvak drama	SE	cijfer
15. kunstvak muziek	SE	cijfer
16. lichamelijke opvoeding	SE	voldoende/goed
17. maatschappijleer	SE	combinatiecijfer
18. natuurkunde	SE+CE	cijfer
19. Nederlands	SE+CE	cijfer
20. scheikunde	SE+CE	cijfer
21. wiskunde A	SE+CE	cijfer
22. wiskunde B	SE+CE	cijfer
23. wiskunde D	SE	cijfer
24. oriëntatie op studie en beroep	SE	naar behoren
25. profielwerkstuk	SE	combinatiecijfer

Voor vrijwel alle vakken wordt het cijfer samengesteld uit het schoolexamencijfer en het centraalexamencijfer. Beide tellen even zwaar mee voor het eindcijfer. Voor de kunstvakken bestaat het eindcijfer uit het SE-cijfer voor het betreffende vak alsmede het CE-cijfer voor kunst algemeen.

Voor het vak lo wordt de beoordeling niet uitgedrukt in een cijfer, maar met voldoende of goed. Dit vak moet minimaal met een voldoende worden afgesloten om aan het centraal eindexamen te kunnen deelnemen.

Drie zogenaamde kleine vakken vormen het combinatiecijfer: anw, ckv, maatschappijleer en het eindwerkstuk (profielwerkstuk), waarbij deze vakken even zwaar meetellen.

De vakken anw, ckv, maatschappijleer en lichamelijke opvoeding worden in klas 11 afgerond.

Oriëntatie op studie en beroep (osb) moet naar behoren zijn gedaan.

Examenreglement

1.1. HET SCHOOLEXAMEN

De school stelt zelf de opgaven en opdrachten voor het schoolexamen vast en de leraar-examinator beoordeelt het werk van zijn leerlingen naar eigen inzicht. De verrichtingen van de kandidaten worden vastgelegd in het examendossier.

Toetsvormen.

We onderscheiden bij het school examen vier toetsvormen;

- toetsen met open en/ of gesloten vragen
- praktische opdrachten (po)
- handelingsdelen
- profielwerkstuk/eindwerkstuk

Praktische opdrachten

De praktische opdracht is een opdracht die bedoeld is om vaardigheden te beoordelen.

Daarbij valt te denken aan;

- practica
- onderzoekopdrachten
- tekenopdrachten
- literatuurstudie
- opdrachten waarbij informatie- en communicatietechnologie (ICT) functioneel gebruikt wordt
- omgaan met informatie ten behoeve van meningsvorming
- ontwerp opdrachten

De kandidaat zal zijn resultaten moeten presenteren.

Mogelijke presentatievormen zijn:

- een geschreven verslag
- een essay of artikel
- een periodeschrift
- mondelinge voordracht
- reeks stellingen met onderbouwing
- een presentatie met behulp van media (bijv. audio, video, ICT)

De kandidaten worden per vak geïnformeerd over de beoordelingscriteria die worden gehanteerd. De beoordeling wordt uitgedrukt in een cijfer afgerond op één decimaal. De kandidaat is op de hoogte van de uiterste inleverdatum.

Indien de kandidaat de uiterste inleverdatum overschrijdt, dan heeft dat invloed op de beoordeling: het behaalde cijfer zal lager zijn dan het cijfer voor een vergelijkbaar werkstuk dat wel op tijd is ingeleverd.
Overschrijding minder dan een week: aftrek van 1 punt (bijv. een 7,5 wordt een 6,5);
Overschrijding meer dan een week en minder dan twee weken: aftrek van 2 punten (bijv. een 7 wordt een 5);
Bij een overschrijding meer dan twee weken wordt de praktische opdracht beoordeeld met het cijfer 1.

Het handelingsdeel

De kandidaten zullen een aantal opdrachten/ activiteiten moeten uitvoeren. Te denken valt aan museumbezoek, bezoek open dagen, bezoek eindwerkstukpresentaties, leesdossier, schrijfdossier etc. De beoordelingseis is dat de kandidaat de activiteit/ opdracht naar behoren heeft gedaan. Dat laatste moet vaak blijken uit een kort verslag of notitie.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

Het profielwerkstuk (=eindwerkstuk).

Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, met een aan het werkstuk gekoppelde presentatie, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het profielwerkstuk heeft op één groot vak betrekking. Het vak waarop het werkstuk betrekking heeft, maakt onderdeel uit van het totale pakket van de leerling.

Alle leerlingen wordt geadviseerd om het eindwerkstuk van klas 12 zodanig vorm te geven dat dit eindwerkstuk als profielwerkstuk gehonoreerd kan worden. In klas 11, na de onderzoeksperiode, maakt de leerling de eerste afspraken met zijn eindwerkstukbegeleider. Het eindwerkstuk wordt, bij voldoende kwaliteit, kort voor de herfstvakantie in klas 12 gepresenteerd.

Beoordeling en weging

De toetsen met open en gesloten vragen en de praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer. De weging van eventueel verschillende onderdelen van de toetsen en de praktische opdrachten staat vermeld in het PTA (programma van toetsing en afsluiting). Het eindcijfer voor het schoolexamen van een vak wordt bepaald door weging van cijfers voor de praktische opdrachten en voor de toetsen. Deze weging is per vak bepaald. Voor de meeste vakken geldt dat 20% van het cijfer wordt bepaald door de praktische opdrachten en 80% door de theoretische toetsing.

De toetsen met open en gesloten vragen worden zoveel mogelijk in schoolexamenperiodes afgenomen. Elk schooljaar wordt een aantal van deze periodes vastgesteld.

1.2 HET CENTRAAL EINDEXAMEN

De opgaven van dit deel van het centraal eindexamen worden vastgesteld door de Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven, het CEVO, in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De beoordeling van het werk dat de kandidaten maken in het kader van het centraal examen geschiedt op basis van voor ons gehele land gelijke normen. Het centraal examen wordt afgenomen in de tweede helft van de maand mei.

2 HET EXAMENREGLEMENT

2.1 ALGEMEEN

- 2.1.1 Het eindexamen is geregeld in het Eindexamenbesluit 1989 VWO, HAVO, MAVO en VBO en de daarop volgende wijzigingen. In het Eindexamenbesluit is regelmatig sprake van de *directeur* van de school. Onze *rector* functioneert inzake het Examenbesluit en inzake dit Examenreglement als de directeur van de school tenzij in dit reglement anders is gesteld.
- 2.1.2 Het eindexamen bestaat uit het Centraal Eindexamen (CE) en het Schoolexamen (SE).
- 2.1.3 Het eindexamen wordt afgenomen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag door de examencommissie.
- 2.1.4 De examencommissie bestaat uit:
  - a. de rector, Mark Soree, als voorzitter.
  - b. secretaris eindexamen, Rosemarie Buss
  - c. de examinatoren (de leraren die aan de examenkandidaten les geven in hun examenvakken.)
- 2.1.5 Het bevoegd gezag stelt jaarlijks vóór 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast, een pta. In het programma wordt in elk geval aangegeven hoe toetsing plaatsvindt, welke onderdelen in welke jaren bij de vakken getoetst worden, de wijze waarop het schoolexamen is ingericht, alsmede de regels die aangeven op welke wijze de cijfers voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komen.
- 2.1.6 De kandidaat kan alleen tot het CE worden toegelaten indien aan alle eisen gesteld bij de vakken binnen het SE voldaan is.
- 2.1.7 De schriftelijke onderdelen van het schoolexamen en het centraal examen worden op school bewaard tot zes maanden na het eindexamen.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

2.2 DE TOTSTANDKOMING VAN DE CIJFERS

2.2.1 Voor alle vakken met een SE en CE geldt dat zowel het cijfer voor het SE als dat voor het CE wordt uitgedrukt in een cijfer uit de schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal.

Het eindcijfer voor een vak is een geheel getal uit de schaal van 1 tot en met 10. Het eindcijfer wordt bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer van het schoolexamen en het cijfer van het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien het getal gevormd wordt door de cijfers achter de komma minder dan 50 is, naar beneden afgerond en indien het getal 50 of meer is, naar boven afgerond.

Bij het vak lo uit het gemeenschappelijk deel met alleen een SE wordt de beoordeling niet in een cijfer uitgedrukt, maar met voldoende of goed. Haalt een kandidaat een onvoldoende voor dit vak, dan wordt hij niet tot het centraal eindexamen toegelaten.

De vakken anw, ckv, maatschappijleer, het profielwerkstuk vormen samen het combinatiecijfer.

2.3 DE BEPALING VAN DE EXAMENUITSLAG

2.3.1 De rector en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van de artikelen 48, 49 en 51 van het Eindexamenbesluit en het volgende;

Een kandidaat is geslaagd als

a. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;

b. hij, voor vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld:

1 - voor alle vakken een eindcijfer 6 of meer heeft behaald,

2 - voor één vak een eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken een eindcijfer 6 of meer (1x5),

3 - voor één vak een eindcijfer 4 heeft behaald en voor de overige vakken een eindcijfer 6 of meer (1x4),
waarbij het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt,

4 - voor twee vakken een eindcijfer 5 of voor één vak een eindcijfer 4 en één vak een eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken een eindcijfer 6 of meer (2x5 of 1x5 en 1x4),
waarbij het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt;

c. hij voor de kernvakken Nederlands, Engels, en wiskunde maximaal één vijf als eindcijfer heeft behaald en de overige cijfers van de kernvakken zijn een 6 of hoger. (mogelijk, afhankelijk van wetsbesluit, wordt de rekentoets daar aan toegevoegd);

d. de rekentoets heeft gemaakt (mogelijk, afhankelijk van wetsbesluit: hij een voldoende heeft behaald voor de rekentoets.)

Daarnaast moet er voldaan worden aan de voorwaarde dat lo is beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

Een eindcijfer van een 3 of lager betekent dat de leerling niet geslaagd is. Dit geldt ook voor de verschillende onderdelen die meewegen voor het combinatiecijfer: als een van de onderdelen van het combinatiecijfer een drie of lager is, is de leerling niet geslaagd, zelfs als het gemiddelde (het combinatiecijfer) een zes of hoger is.

2.4 MEDEDELING VAN DE CIJFERS

2.4.1 Van iedere beoordeling die voor het schoolexamen meetelt stelt de leraar- examiner de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis. In het *examendossier* wordt het overzicht van deze beoordelingen en cijfers bijgehouden.

2.4.2 Zo kort mogelijk na elke schoolexamenperiode zijn de tot dan toe behaalde resultaten via magister beschikbaar voor de kandidaten en hun ouders.

2.4.3 Na schoolexamen periode 3 in het eindexamenjaar worden de behaalde resultaten evenals de eindcijfers van het schoolexamen schriftelijk medegedeeld.

2.4.4 Als een kandidaat meerderjarig is en schriftelijk bezwaar maakt bij de secretaris van de examencommissie tegen rapportage van cijfers aan de ouders, blijft deze achterwege en is de schriftelijke mededeling van schoolexamencijfers alleen voor de kandidaat bestemd.

2.4.5 In het geval een kandidaat van mening is dat een eindcijfer schoolexamen niet juist is berekend, dient hij na het in ontvangst nemen van de laatste schriftelijk mededeling van de schoolexamencijfers onverwijld contact op te nemen met de secretaris van het eindexamen.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

2.4.5 In beginsel geldt met betrekking van het centraal examen het volgende: nadat de secretaris van de examencommissie de uitslag van het examen van het eerste tijdvak heeft bepaald, ontvangen de kandidaten een voorlopige cijferlijst waarop de voor het schoolexamen en voor het centraal examen van het eerste tijdvak behaalde cijfers zijn vermeld, benevens voor elk vak het op een geheel cijfer afgeronde eindcijfer. Na het centrale examen van het tweede tijdvak ontvangt iedere kandidaat een definitieve cijferlijst die kan verschillen van de voorlopige cijferlijst doordat voor één vak een bij de herkansing behaald hoger cijfer voor het centraal examen is ingevuld en mogelijk een hoger eindcijfer.

2.5 DE KLEINE EXAMENCOMMISSIE

2.5.1 Kandidaten en hun ouders kunnen, als zij zich niet kunnen verenigen met de gang van zaken bij het schoolexamen of met een gegeven beoordeling, hun bezwaren kenbaar maken aan de Kleine Examencommissie.

2.5.2 Deze bezwaren dienen *schriftelijk* te worden medegedeeld aan de voorzitter van de commissie en wel binnen vijf dagen, nadat het voorval dat bezwaren oproept of de mededeling van de als onjuist gevoelde beoordeling heeft plaats gevonden.

2.5.3 Ook kan een kandidaat of kunnen zijn ouders de commissie verzoeken hem een *herkansing* toe te staan als hij door bijzondere omstandigheden die hem in redelijkheid niet verweten kunnen worden, een prestatie heeft geleverd, die geacht wordt beneden zijn kunnen te zijn. Van zulke omstandigheden (bijv. een dramatische gebeurtenis in de directe kring van de kandidaat) geeft de kandidaat of geven zijn ouders *schriftelijk* kennis aan de voorzitter van de commissie en wel binnen vijf dagen nadat het mogelijk onder die omstandigheden afgelegde tentamen heeft plaats gevonden. Men wacht hierbij dus niet de beoordeling van het tentamen af.

2.5.4 De commissie bestaat uit twee vaste personen, te weten:

- a) de voorzitter: de rector, Mark Soree
- b) de secretaris van het eindexamen: Rosemarie Buss
- c) twee leraren- examinatoren.

Deze twee collega's kunnen op voorhand benoemd zijn of op het moment dat de commissie een zaak te behandelen krijgt door de voorzitter van deze commissie en de secretaris van de Examencommissie benoemd worden. Als een commissielid partij is in een geschil, maakt hij tijdelijk geen deel uit van de commissie.

2.5.5 De commissie onderzoekt de voorgelegde zaak en neemt vervolgens een besluit.

2.5.6 Als de commissie de kandidaat toestaat een tentamen opnieuw af te leggen, kan de kandidaat besluiten van deze mogelijkheid geen gebruik te maken. Wanneer de kandidaat wel het bedoelde tentamen opnieuw aflegt, dan telt het hoogste van de twee behaalde cijfers.

2.6 HERKANSING EN HEREXAMEN IN HET KADER VAN HET SCHOOLEXAMEN

Herkansing

2.6.1 De herkansingregeling geldt voor de vakken waarvan het eindexamen bestaat uit een schoolexamen én een centraal examen.

2.6.2 In havo4 zijn er twee herkansingsmomenten:

- * Na SE1 mag er één vak van SE1 worden herkanst;
- * Na SE3 mag er één vak van SE2 en SE3 worden herkanst.

In havo5 is er één herkansingsmoment:

- * Na SE2 mag er één vak van SE1 en SE2 worden herkanst.

Het cijfer dat voor de herkansing wordt behaald telt alleen, als het hoger is dan het eerst behaalde cijfer.

2.6.3 Een inhaaltoets mag niet worden herkanst en een gemiste herkansing mag niet worden ingehaald.

2.6.4 De leraar- examiner beslist in overleg met de secretaris van de examencommissie of een toets met het cijfer 1 als gevolg van een maatregel genomen n.a.v. onregelmatigheden bij het examen mag worden herkanst.

2.6.5 De bovenstaande herkansingsmogelijkheid geldt alleen voor de vakken die als herkansbaar vermeld worden in het programma van toetsing en afsluiting en betreft niet de praktische opdrachten.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

Herexamen

2.6.6 De herexamenregeling geldt voor de vakken waarvan het eindexamen *alleen uit een schoolexamen bestaat*.

2.6.7 Een kandidaat die geplaatst is in de eindexamenklas mag voor maximaal één vak waarvan het eindexamen in de voorexamenklas wordt afgerond én waarvoor hij een eindcijfer lager dan 6 heeft behaald, in de examenklas herexamen afleggen. Dit herexamen kan meerdere toetsen en praktische opdrachten omvatten. De vorm en de inhoud worden door de leraar- examiner bepaald.

2.6.8 Voor de vakken die in de examenklas afgesloten worden geldt dat de kandidaat na afronding van het schoolexamen herexamen mag afleggen in één vak waarvoor hij een cijfer lager dan 6 behaald heeft. Dit herexamen omvat één toets. Deze toets kan ook voor een deel uit een praktische opdracht bestaan. De vorm en de inhoud worden bepaald door de leraar- examiner.

2.6.9 Het cijfer behaald voor het herexamen telt alleen als het hoger is dan het eerder behaalde (deel)cijfer voor dat (onderdeel van het) vak.

2.6.10 De vakken met alleen een schoolexamen die in de voorexamenklas afgerond worden zijn de volgende: anw, l.o. en maatschappijleer.

2.7 HERKANSING IN HET KADER VAN HET CENTRAAL EINDEXAMEN

2.7.1 Iedere kandidaat mag tijdens het tweede tijdvak van het centraal eindexamen in één vak opnieuw het centraal eindexamen afleggen. Het cijfer voor het in tweede instantie afgelegde examen telt alleen als het hoger is dan het cijfer dat in eerste instantie werd behaald.

2.7.2 Zodra de uitslag van het centraal examen is vastgesteld deelt de secretaris van de Examencommissie de uitslag met de eindcijfers mede aan de kandidaat. Tegelijkertijd wordt de kandidaat gewezen op de mogelijkheid van herkansing.

2.7.3 Op een door de rector vast te stellen dag en tijdstip moet een schriftelijk verzoek bij de secretaris van de Examencommissie gedaan zijn.

2.7.4 Door het verzoek tot herkansing wordt de uitslag een voorlopige. Indien de kandidaat het verzoek niet op vastgestelde dag en tijdstip heeft gedaan wordt de uitslag, zoals die op de cijferlijst staat vermeld, definitief.

2.8 AFWEZIGHEID KANDIDATEN

2.8.1 Indien een kandidaat om een geldige reden, dit ter beoordeling van de rector, verhinderd is bij een of meer toetsen van het schoolexamen of bij een onderdeel van het centraal eindexamen, wordt hij in de gelegenheid gesteld de toetsen in te halen.

2.8.2 De kandidaat of één van zijn ouders dient de afwezigheid vooraf gemeld te hebben aan de rector of aan de secretaris van de Examencommissie onder opgaaf van redenen.

2.8.3 De rector behoudt zich het recht voor een controlerend arts een onderzoek te laten doen, indien ziekte als reden van voor afwezigheid wordt opgegeven. Afwezigheid zonder geldige reden kan aangemerkt worden als een onregelmatigheid zoals bedoeld in paragraaf 2.9.

2.8.4 Onderdelen van het schoolexamen kunnen ingehaald worden op de daarvoor vastgestelde inhaal- en herkansingsdagen (zie artikel 2.6.1). Een ingehaald onderdeel kan niet herkanst worden.

2.8.5 Met betrekking tot inhalen van onderdelen van het centraal examen geldt het volgende: maximaal een toets van het centraal eindexamen kan in het tweede tijdvak worden ingehaald. Indien een kandidaat in het tweede tijdvak eveneens verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

2.8 AFWEZIGHEID KANDIDATEN - *vervolg*

2.8.6 De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de secretaris van het eindexamen aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de secretaris van het eindexamen aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft gehaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:

- dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 55, eerste lid van het Eindexamenbesluit vwo- havo- mavo- vbo toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

- dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 55, derde lid, toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is dat hij het centraal examen aflegt op een wijze die afwijkt van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Eindexamenbesluit vwo- havo- mavo- vbo.

2.8.7 Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de secretaris van het eindexamen.

2.9 MAATREGELEN BIJ ONREGELMATIGHEDEN

2.9.1 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan een onregelmatigheid schuldig heeft gemaakt, kan de rector maatregelen nemen. Het te laat inleveren van werkstukken of praktische opdrachten, het zonder een geldige reden afwezig zijn bij een van tevoren aangekondigde schriftelijke of mondelinge toets of het zich onttrekken aan een onderdeel van het eindexamen, kan gezien worden als een onregelmatigheid. De maatregelen bedoeld in het eerste lid van artikel 5 van het Eindexamenbesluit vwo- havo- vmbo die al dan niet in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, kunnen volgens het tweede lid van het genoemde artikel 5 zijn:

- het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;

- het ontzeggen van de deelname aan een of meer zittingen van het schoolexamen of het centraal examen;

- het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;

- het bepalen dat het diploma of de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in een door de rector aan te wijzen onderdelen.

Tevens kan de rector maatregelen nemen van minder vergaande aard.

2.9.2 Indien het hernieuwd examen genoemd in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgende tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.

2.9.3 Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid van artikel 5 van het Eindexamenbesluit wordt genomen, hoort de rector de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan.

2.9.4 De rector deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op de mogelijkheid in beroep te gaan tegen deze beslissing. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is.

2.9.5 De kandidaat kan tegen een beslissing van de rector in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de school ingesteld Commissie van Beroep. Het beroep dient binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie van Beroep te worden ingesteld.

2.9.6 De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep tenzij zij de termijn verlengt. Van het besluit van de verlenging van de termijn, die ten hoogste twee weken mag bedragen, brengt de commissie de kandidaat op de hoogte onder opgave van redenen. De commissie stelt bij haar beslissing zó nodig vast op welke wijze de kandidaat als nog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid van artikel 5 van het Eindexamenbesluit.

2.9.7 De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de rector, de inspectie en indien de kandidaat minderjarig is aan de ouders, voogden of verzorgers.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

2.10 TOEZICHT OP DE AFNAME VAN HET EXAMEN

2.10.1 De leraren -examinatoren zorgen voor het toezicht op de afname van het schoolexamen en het centraal schriftelijk. De secretaris van de Examencommissie maakt een rooster van toezicht bij de afname van de onderdelen van het schoolexamen in het examenjaar, van de luistertoetsen moderne vreemde talen in het examenjaar en van het centraal examen. Hij zorgt ervoor dat bij de afname van de mondelinge tentamens van het schoolexamen in het examenjaar de examinerator wordt geassisteerd door een bijzitter die een verslag maakt van elk tentamen dat hij bijwoont of hij zorgt ervoor dat de mondelinge tentamens op tape opgenomen worden.

2.10.2 Voor het toezicht op de afname van het centraal examen geldt dat er steeds minstens twee toezichthouders zijn in elk examenlokaal en dat er tevens minstens één toezichthouder is per 30 kandidaten.

2.10.3 Bij de afname van de schriftelijke onderdelen van het schoolexamen waarvoor de secretaris van de Examencommissie een rooster van toezicht maakt, en bij de afname van het schriftelijk examen geldt, dat elke kandidaat steeds dient te gaan zitten op de plaats die hem toegewezen wordt.

2.11 HET CENTRAAL EINDEEXAMEN

2.11.1 De *secretaris van het eindexamen* zorgt ervoor dat de opgaven van het centraal eindexamen geheim blijven tot de aanvang van de toets, waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd.

2.11.2 Tijdens een toets van het centraal eindexamen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook aangaande de opgaven gedaan.

2.11.3 Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces verbaal op. Zij leveren dit in bij de *secretaris van het eindexamen*, samen met het gemaakte examenwerk.

2.11.4 Een kandidaat die te laat komt mag tot uiterlijk een half uur na aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.

2.11.5 De aan de kandidaten voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.

2.11.6 Bij ministeriële regeling kan ten aanzien van één of meer zittingen worden bepaald dat de kandidaten de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken, inleveren bij een van degenen die toezicht houden. Bij die regeling wordt bepaald wanneer opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in de eerste volzin, aan de kandidaten worden teruggegeven.

2.11.7 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast e.e.a. conform de vigerende beoordelingsnormen. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan stellen zij de score vast op het rekenkundig gemiddelde van de twee scores, in voorkomend geval afgerond op het naast hogere gehele getal.

2.11.8 De secretaris van het eindexamen stelt het cijfer voor het centraal examen vast op grond van de in het vorige lid bedoelde score en met inachtneming van artikel 39, eerste lid, onderdeel g van het Eindexamenbesluit vwo- havo- vmbo.

2.12 UITREIKING VAN DIPLOMA EN CIJFERLIJST

2.12.1 De secretaris van het eindexamen reikt elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit waarop zijn vermeld: het profiel en de vakken, de cijfers voor het schoolexamen, de cijfers voor het centraal eindexamen, de eindcijfers voor de examenvakken, het combinatiecijfer dat gevormd wordt door de vakken anw, maatschappijleer en het profielwerkstuk en de beoordeling van de vakken ckv en l.o., alsmede de uitslag van het eindexamen en een kopie van deze cijferlijst, voorzien van het schoolstempel.

2.12.2 De secretaris van het eindexamen reikt aan elke voor het examen geslaagde kandidaat een diploma uit. Duplicaten van diploma's worden niet uitgereikt.

2.12.3 Indien de kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in die vakken die samen een eindexamen vormen, worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.

2.12.4 De rector en de afdelingsleider tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

2.13 SLOTBEPALINGEN

2.13.1 De kandidaten ontvangen een exemplaar van deze regeling.

2.13.2 In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de voorzitter c.q. de secretaris van het eindexamen. Als iemand van deze regeling wil afwijken, dient hij zich tot de examencommissie te wenden.

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Commissie van Beroep der Examens

Reglement

Datum: 26 mei 2010

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO

Cursus 2017 / 2019

Adriaan Roland Holstschool

INHOUDSOPGAVE

Artikel 1. Algemene bepalingen	25
Artikel 2. Bevoegdheden	25
Artikel 3. Samenstelling Commissie	26
Artikel 4. Wraking en verschoning	26
Artikel 5. Beroepschrift	26
Artikel 6. Zitting	26
Artikel 7. Onderzoek	27
Artikel 8. Besluitvorming	27
Artikel 9. Uitspraak	27
Artikel 10. Wijziging en aanvulling reglement	27

BIJLAGE

Toelichting op het reglement	28
Handelwijze in geval van klachten	28

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

Reglement voor de Commissie van Beroep welke is ingesteld op grond van het eindexamenbesluit voor het Voortgezet Onderwijs.

Artikel 1. Algemene bepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

a. Bestuurder	De bestuurder van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland te Amsterdam
b. Stichting	De Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland te Amsterdam, met vestigingen in Amsterdam, Bergen en Haarlem
c. Centraal Examen	het landelijke examen dat wordt afgenomen volgens door de overheid vastgestelde toetsen en normen
d. Commissie	de Commissie van Beroep als bedoeld in het eindexamenbesluit
e. Eindexamenbesluit	de vigerende versie van het eindexamenbesluit
f. Examencommissie	de examencommissie van de school
g. Examinator	degene die de kandidaat het examen afneemt
h. Kandidaat	de kandidaat die tegen een beslissing van de rector/directeur in beroep gaat bij de Commissie van Beroep
i. Vestiging	een vestiging van de Stichting
j. Vestigingsmedezeggenschapsraad	de op grond van het MR-reglement van de Stichting aan de vestiging verbonden raad
k. Medezeggenschapsraad	de op grond van de Wet Medezeggenschap Scholen aan de school verbonden raad
l. Rector	de vestigingsleider
m. Schoolexamen	het examen dat wordt afgenomen volgens het vigerende Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)
n. Voorzitter	de voorzitter van de Commissie van Beroep

REGLEMENT

Artikel 2. Bevoegdheden

1. Een kandidaat - of, indien het een minderjarige kandidaat betreft: zijn/haar wettelijke vertegenwoordiger(s) - die een officiële klacht heeft ingediend, kan in beroep gaan tegen de beslissing van de rector inzake die klacht bij de Commissie van Beroep.
2. De Commissie van Beroep onderzoekt of de beslissing van de rector/directeur conform de geldende regelgeving is genomen.
3. Indien de Commissie van oordeel is dat de beslissing niet volgens de geldende regelgeving is genomen, verwijst zij de klacht beargumenteerd terug naar de rector.
4. Indien de Commissie van oordeel is dat de beslissing volgens de geldende regelgeving is genomen, neemt de Commissie het beroep in behandeling.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

Artikel 3. Samenstelling Commissie

1. De Commissie bestaat uit 3 leden en 6 plaatsvervangende leden.
2. De leden en de plaatsvervangende leden worden als volgt aangewezen:
  - de Bestuurder of, indien deze om gewichtige redenen is verhinderd, een door hem aan te wijzen rector van een vestiging waarop de klacht niet is betrokken
  - uit de oudergeledingen van de drie vestigingsmedezeggenschapsraden: 1 lid en 2 plaatsvervangende leden
  - uit de personeelsgeledingen van de drie vestigingsmedezeggenschapsraden: 1 lid en 2 plaatsvervangende leden.
3. Niet tot lid of plaatsvervangend lid van de Commissie kunnen worden aangewezen de leden van de examencommissie, dan wel de rector en de examinatoren van de betrokken vestiging.
4. De Commissie wijst uit haar midden een voorzitter en een secretaris aan.
5. De Commissie kan zich laten ondersteunen door een (rechtskundig) adviseur.
6. De leden van de Commissie worden voor een periode van 3 jaar benoemd en treden dan af.

Artikel 4. Wraking en verschoning

1. De leden van de Commissie kunnen worden gewraakt:
  - a. indien ze aan de kandidaat dan wel aan degene(n) tegen wiens beslissing het beroep zich richt in bloed- of aanverwantschap staan tot en met de vierde graad
  - b. in andere gevallen, waarin daarvoor ernstige redenen bestaan.
2. In gevallen als bedoeld in het voorgaande lid kunnen leden van de Commissie zich verschonen,
3. Over wraking of verschoning wordt zo spoedig mogelijk door de overige leden van de Commissie beslist.
4. Bij wraking of verschoning treedt het plaatsvervangend lid op.

Artikel 5. Beroepsschrift

1. Het beroep wordt binnen 3 werkdagen nadat de beslissing van de rector inzake de ingediende klacht schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie ingesteld.
2. Indien de Commissie op grond van artikel 2.4 tot de conclusie komt dat het beroep in behandeling kan worden genomen, stelt zij de betrokkenen daarvan schriftelijk in kennis.

Artikel 6. Zitting

1. De zitting vindt plaats zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen 7 dagen na ontvangst van het beroepsschrift.
2. De voorzitter bepaalt de plaats, de dag en het uur van de zitting.
3. De zitting is niet openbaar tenzij de Commissie, al dan niet op verzoek, anders beslist.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

Artikel 7. Onderzoek

1. De Commissie kan al dan niet op verzoek getuigen of deskundigen horen.
2. Alvorens tot een uitspraak te komen, hoort de Commissie in ieder geval:
  - De rector
  - De kandidaat, c.q. zijn/haar wettelijke vertegenwoordig(st)er
  - De betrokken examinator
3. De Commissie betreft in haar onderzoek de, na het verweer als bedoeld in het Examenbesluit, aan de kandidaat toegezonden mededeling en zo mogelijk het van dat verweer opgemaakte proces verbaal.

Artikel 8. Besluitvorming

1. Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, voor zover mogelijk in een voltallige vergadering.

Artikel 9. Uitspraak

1. De Commissie kan het bij haar ingestelde beroep:
  - niet-ontvankelijk verklaren
  - ongegrond verklaren
  - gegrond verklaren
2. In haar schriftelijke uitspraak motiveert de Commissie haar beslissing en stelt zo nodig vast op welke wijze haar uitspraak uitgevoerd dient te worden.
3. De Commissie deelt haar beslissing onverwijld mee aan de kandidaat en aan degene(n) tegen wiens beslissing het beroep zich richt, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk.
4. De schriftelijke bekendmaking van de uitspraak vindt in ieder geval plaats binnen 10 werkdagen na ontvangst van het beroepsschrift. De Commissie kan met redenen omkleed besluiten, deze termijn met ten hoogste 10 werkdagen te verlengen.
5. Een rechtsgeldige uitspraak van de Commissie is voor alle partijen bindend.

Artikel 10. Wijziging en aanvulling reglement

1. Het reglement kan met inachtneming van de bepalingen van het betrokken Examenbesluit door het bevoegd gezag worden gewijzigd en aangevuld.
2. Onverminderd het bepaalde in het medezeggenschapsreglement, legt het bevoegd gezag een voorstel tot wijziging en/of aanvulling van het reglement voor advies voor aan de Commissie.

Programma van toetsing en afsluiting - HAVO
Cursus 2017 / 2019
Adriaan Roland Holstschool

BIJLAGE:

Toelichting op het reglement

Artikel 3 lid 2: bij de samenstelling van de commissie is het de bedoeling, dat vanuit alle vestigingen twee leden van de VMR zich beschikbaar houden voor de commissie: een ouderlid en een personeelslid. Bij een beroepszaak worden altijd commissieleden opgeroepen van een vestiging waarop de beroepszaak geen betrekking heeft.

Artikel 7, lid 3: met ‘Mededeling’ wordt bedoeld: de uitspraak van de rector.

Handelwijze in geval van klachten en toelichting.

1. Indien een leerling van de stichting meent dat hem of haar onrecht is aangedaan, wendt hij of zij zich in eerste instantie tot de examensecretaris, of als deze betrokken is, bij de teamleider. Onder teamleider wordt per vestiging iets anders verstaan: afdelingsleider, coördinator.
2. Als blijkt dat de teamleider geen bevredigende oplossing weet te bewerkstelligen, kan de leerling een officiële, schriftelijke klacht indienen bij de rector van de vestiging.
3. De rector doet zo spoedig mogelijk een uitspraak en deelt die aan de klager mee.
4. Indien naar oordeel van de klager de beslissing van de rector onbevredigend is, kan de klager binnen drie dagen na deze uitspraak in beroep gaan bij de Commissie van Beroep.
5. De Commissie van Beroep handelt volgens de daarvoor bestaande reglementen.
6. De uitspraak van de Commissie van Beroep is bindend.

Procedure:

1. Een brief waarin een klacht is verwoord, dient voor behandeling altijd terecht te komen bij de betrokken rector.
Alleen de rector (of bij afwezigheid zijn/haar plaatsvervanger) is bevoegd een uitspraak over de klacht te doen.
2. Als na behandeling van een klacht de klager besluit in beroep te gaan, dan dient de brief waarin het beroep wordt aangetekend altijd terecht te komen bij de voorzitter van de Commissie van Beroep.
Alleen de Commissie van Beroep is bevoegd een uitspraak over een beroepszaak te doen.

Nota Bene:

Dit reglement is uitsluitend bedoeld voor beroepszaken tegen een uitspraak van de rector met betrekking tot een klacht over het examen. Het is voorgekomen dat de klager niet de juiste procedure volgt, b.v. door beroep aan te tekenen terwijl er geen klacht is. In dergelijke gevallen neemt de voorzitter van de Commissie van Beroep contact op met de betrokken rector, die de zaak in overleg met de klager afhandelt volgens de geldende regels.